

Dades de l'assignatura

Any acadèmic	Codi d'assignatura	Nom	Crèdits	Plans on pertany	Idiomes
2010 - 2011	101710	Neurologia del llenguatge	9	828 - Graduat en Logopèdia	Català

Professor/a de contacte

Nom: Josep M. Vendrell Brucet
Departament: MEDICINA
Despatx: S/N
Adreça de correu: Josep.Vendrell.Brucet@uab.cat

Prerequisits

Contextualització i objectius

El temari estudia els principals sistemes funcionals cerebrals i les conseqüències de la seva desorganització a causa de lesions o malalties del sistema nerviós central, amb la finalitat de preparar els alumnes per a l'estudi sistemàtic de la patologia del llenguatge originada per aquestes lesions i també introduir-los en les tècniques específiques de rehabilitació dels corresponents trastorns. En d'altres assignatures del Grau s'aprofundeix en aspectes específics de la rehabilitació de trastorns de llenguatge, la parla i la deglució: Disfàgia i trastorns relacionats (101712), Malalties neurodegeneratives i demències (101711), Innovació tecnològica aplicada (101694), Pràcticum III (101696).

En acabar l'assignatura l'alumne haurà de ser capaç de:

- descriure i identificar la semiologia dels diferents trastorns del llenguatge, la parla i la deglució associats a lesions o malalties cerebrals
- conèixer i saber aplicar les bases de la reorganització funcional cerebral
- redactar informes diagnòstics d'acord amb les dades obtingudes en l'exploració i a partir de l'anamnesi
- establir plans terapèutics a partir de les conclusions d'un informe diagnòstic
- elaborar activitats terapèutiques d'acord amb un pla terapèutic establert prèviament
- expressar-se oralment de manera correcta en les exposicions orals que efectui al llarg del curs
- expressar-se per escrit de manera correcta i d'acord amb la normativa en els documents que entregui al llarg del curs

Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Codi	Tipus	Nom de la competència	Resultats d'aprenentatge
1431:E02	E	Demostrar que es comprenen els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.	1431:E02.05 - Explicar l'origen i les característiques de les alteracions del llenguatge, la parla i la deglució causades per dany cerebral.
1431:E03	E	Valorar de manera crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.	1431:E03.05 - Descriure les principals tècniques d'avaluació i diagnòstic de les alteracions del llenguatge, la parla i la deglució d'origen neurològic. 1431:E03.06 - Valorar la utilitat de les principals tècniques d'avaluació i diagnòstic de les alteracions logopèdiques d'origen neurològic i ser capaç d'interpretar-ne els resultats. 1431:E03.07 - Descriure i explicar la base teòrica de les tècniques de rehabilitació de les alteracions de la parla, el llenguatge i la deglució d'origen neurològic.
1431:E05	E	Demostrar que es comprèn el funcionament de la professió i l'estatus legal del logopeda.	1431:E05.03 - Explicar el funcionament del sistema de derivació de pacients entre professionals de la logopèdia i altres professionals del sistema sanitari.
1431:E06	E	Explorar, avaluar i diagnosticar els trastorns de la comunicació i el llenguatge, i emetre'n un pronòstic d'evolució, des d'una perspectiva multidisciplinària.	1431:E06.01 - Utilitzar les tècniques d'exploració més adequades per diagnosticar les alteracions del llenguatge, la parla i la deglució d'origen neurològic, i per emetre'n un pronòstic d'evolució.

1431:E14	E	Actuar d'acord amb el codi deontològic de la professió: respectar el secret professional, aplicar criteris professionals de finalització i derivació dels tractaments.	1431:E14.06 - Actuar de manera ètica en els casos de pacients observats en les sessions pràctiques, així com en la interacció amb els familiars dels pacients.
1431:T01	T	Analitzar i sintetitzar informació.	1431:T01.00 - Analitzar i sintetitzar informació.
1431:T07	T	Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.	1431:T07.00 - Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.
1431:T08	T	Utilitzar les tecnologies de la comunicació i la informació.	1431:T08.00 - Utilitzar les tecnologies de la comunicació i la informació.

Continguts de l'assignatura

- 1.1. Organització cerebral.
- 1.2. Lòbuls i funcions.
2. El desenvolupament de la neuropsicologia.
3. Les afàsies.
 - 3.1. Concepte i definició.
 - 3.2. Clínica de les afàsies.
4. Semiologia.
 - 4.1. Semiologia de l'afàsia motora.
 - 4.2. Semiologia de l'afàsia sensorial.
5. Classificació de les afàsies.
 - 5.1. Afàsia de Broca.
 - 5.2. Afàsia de Wernicke.
 - 5.3. Afàsia global.
 - 5.4. Afàsia amnèsica.
 - 5.5. Afàsia de conducció.
 - 5.6. Afàsies transcorticals.
 - 5.7. Alèxia i agrafia.
6. Les disàrtries.
 - 6.1. Concepte i definició. Diagnòstic diferencial.
 - 6.2. Clínica i semiologia dels diferents tipus de disàrtries.
7. Etiologia dels trastorns del llenguatge d'origen neurològic.
 - 7.1. Patologia cerebrovascular.
 - 7.2. Traumatisme cranial.
 - 7.3. Tumors cerebrals.
 - 7.4. Malalties infeccioses del sistema nerviós.
 - 7.5. Malalties desmielinitzants.
 - 7.6. Demències.
8. Agnòsies i apràxies.
9. Altres trastorns neuropsicològics.
 - 9.1. Atenció.
 - 9.2. Memòria.
 - 9.3. Funcions executives.
10. Les tres grans unitats funcionals.
 - 10.1. La unitat per regular el to i la vigília.
 - 10.2. La unitat per obtenir, processar i emmagatzemar informació.
 - 10.3. La unitat per programar, regular i verificar l'activitat mental.
11. La reorganització de les funcions cerebrals.
 - 11.1. El pacient amb una lesió cerebral adquirida.
 - 11.2. Trastorns derivats d'una lesió cerebral.
 - 11.3. Relació d'aquests trastorns amb la comunicació.
 - 11.4. L'equip interdisciplinari en el procés de rehabilitació.
 - 11.5. Nivells d'intervenció: Dèficit, discapacitat iminúsvàlua.
12. La teràpia de l'afàsia: perspectiva històrica
13. Bases de la rehabilitació logopèdica en lesionats cerebrals
 - 13.1. Nivells d'intervenció
 - 13.2. Fases de la intervenció
 - 13.3. Exploració i diagnòstic
 - 13.4. Pla terapèutic
14. Procediments d'intervenció logopèdica en lesionats cerebrals
 - 14.1. Intervenció en l'afàsia motora
 - 14.2. Intervenció en l'afàsia sensorial
 - 14.3. Abordatges en el procés d'intervenció
 - 14.4. Objectius terapèutics

- 14.5. Modalitats terapèutiques
- 14.6. Eficàcia de la teràpia
- 14.7. Intervenció en els trastorns associats

Metodologia docent i activitats formatives

L'assignatura constarà d'un mòdul teòric i un mòdul pràctic amb sessions de casos clínics i sessions informatitzades amb materials d'autoaprenentatge. Les activitats formatives -amb nombre d'hores aproximat de dedicació i resultats d'aprenentatge corresponents- s'especifiquen a continuació.

Tipus	Activitat	Hores	Resultats d'aprenentatge
Dirigida	Classes de teoria amb suport TIC	50	1431:E02.05 1431:E03.05
Dirigida	Classes pràctiques d'anàlisi crític i debat de casos pràctics	20	1431:E03.06 1431:E06.01
Dirigida	Classes pràctiques en aules d'informàtica	8	1431:E03.05 1431:T08.00
Autònoma	Consultes bibliogràfiques i documentals	20	1431:E02.05 1431:E03.05
Autònoma	Entrenament amb programes informàtics basats en tutorials preparats pels professors	30	1431:T08.00
Autònoma	Lectura comprensiva de materials	18	1431:E02.05 1431:T07.00
Autònoma	Participació en fòrums de comunicació entre companys	15	1431:T07.00
Autònoma	Realització de resums, esquemes i mapes conceptuals	15	1431:T01.00
Autònoma	Realització de treballs	33	1431:E02.05 1431:E03.05 1431:T08.00
Supervisada	Tutories programades amb el professor per revisió d'activitats dirigides	16	1431:T07.00

Avaluació

Avaluació continuada

Implica la realització d'avaluacions teòrico-pràctiques al llarg del semestre i la presentació d'informes relatius a les classes pràctiques i a les sessions informatitzades.

Qualificació final

Es basarà en un algorisme que ponderarà el resultat de l'execució de les avaluacions al llarg del semestre, la presentació d'informes relatius a les classes pràctiques i a les sessions informatitzades. El mètode d'avaluació serà exposat i raonat amb els alumnes a l'inici de l'assignatura.

Activitat	Hores	Pes	Resultats d'aprenentatge
Presentació escrita informe diagnòstic inicial	0	20	1431:E03.06 1431:E06.01 1431:E14.06 1431:T01.00 1431:T08.00
Presentació escrita informe final	0	20	1431:E03.06 1431:E14.06 1431:T07.00
Presentació oral 1	0	20	1431:E02.05 1431:E03.05 1431:E03.07 1431:E05.03 1431:T07.00
Presentació oral 2	0	20	1431:E02.05 1431:E03.05 1431:E03.07 1431:T07.00

Presentació oral 3	0	20	1431:E02.05 1431:E03.05 1431:E03.07 1431:E05.03 1431:T07.00
Treball sobre el contingut de la matèria (optatiu) 0	0	---	1431:E02.05 1431:E03.05 1431:E03.07 1431:T01.00 1431:T07.00

Bibliografia i enllaços web

- Basso, A. (2003) Aphasia and its therapy. Oxford: Oxford University Press.
- Bhatnagar, S. i Andy O. Neurociencia para el estudio de las alteraciones de la comunicación. Masson, Barcelona, 1997.
- Boller, F. i Grafman, J. Handbook of Neuropsychology (diversos volums). Elsevier, Amsterdam, 1990.
- Byng, S.; Swinburn, S. Pound, C. (1999) The Aphasia Therapy File. Nova York: Psychology Press.
- Byng, S.; Swinburn, S. Pound, C. (2007) The Aphasia Therapy File. II. Nova York: Psychology Press.
- Chapey, R. (2001) Language Intervention Strategies in Aphasia and Related Neurogenic Communication Disorders. 4a ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Ducarne de Ribaucourt, B. (1989) Reeducación semiológica de la afasia. Madrid: Masson.
- Cuetos-Vega (2001) Evaluación y rehabilitación de las afasias. Madrid: Panamericana.
- Fernández-Guinea, S.; López-Higes, R. (2005) Guía de Intervención logopédica en las afasias. Madrid: Síntesis.
- Hécaen H. i Albert, M. Human Neuropsychology. John Wiley & Sons, New York, 1978.
- Helm-Estabrooks (2005) Manual de la afasia y de terapia de la afasia. 2a ed. Madrid: Panamericana.
- Junqué, C. i Barroso, J. Neuropsicología. Síntesis, Madrid, 1994.
- Leischner, A. Afasias y trastornos del lenguaje. Salvat, Barcelona, 1982.
- Lowe, R. i Webb, W. Neurología para los especialistas del habla y del lenguaje. Panamericana, Buenos Aires, 1988.
- Luria, A.R.. Cerebro y Lenguaje. Fontanella, Barcelona, 1978.
- Luria, A.R. Les fonctions corticales supérieures de l'homme. PUF, Paris, 1978.
- Luria, A.R. El cerebro en acción. Fontanella, Barcelona, 1979.
- Rapin, I. Disfunción Cerebral en la Infancia. Martínez Roca, Barcelona, 1987.
- Seron, X. i Jeannerod, M. Neuropsychologie Humaine. Mardaga, Liège, 1994.
- Strub R. i Black, F.W. Organic Brain Syndromes. Davis Company, Filadelfia, 1981.
- Vendrell, J.M. Bases neurobiològiques del llenguatge. Infància, 31, 6-11, 1986.
- Vendrell, J.M. Las afasias. Dins: Perelló, J. (Ed.), Perturbaciones del lenguaje. Científico-Médica, Barcelona, 1984.
- Vinken, P., Bruyn, G., Klawans, H. i Frederiks, J.A.M. Handbook of Clinical Neurology, Vol. 45: Clinical Neuropsychology. Elsevier, Amsterdam, 1985.